

Maandoverzichten Walvisstrandingen 2015

Auteur G. Keijl

Maandoverzicht januari 2015

Woensdag, 4 februari 2015

In januari 2015 zijn slechts 17 walvissen gestrand, precies de helft van het meerjarig gemiddelde gemeten sinds 2005. Sterker nog: alleen het januaritotaal van 2008 lag met slechts 8 strandingen onder dat van dit jaar, en we moeten vervolgens terug tot 2002 om nog lager uit te komen (7 exemplaren).

Uit de Delta zijn 4 meldingen ontvangen, van de Hollandse kust 3, en van de Wadden dus 10 (Texel 7, Vlieland 1, Terschelling 1, Ameland 1). Op Texel en Terschelling zijn levende bruinvissen gestrand. Alle meldingen betroffen bruinvissen, op een na.

Bijzonder was het vrouwtje griend dat op 11 januari rot aanspoelde op het recent opgespoten strand bij de Hondsbossche Zeewering. Het was de tweede griend in korte tijd: op 17 december strandde een vrouwtje bij Nieuw-Haamstede. Zo mogelijk nog bijzonderder was dat beide vrouwtjes gestikt zijn in een vis. Er is in november 2015 een publicatie over beide gevallen verschenen.

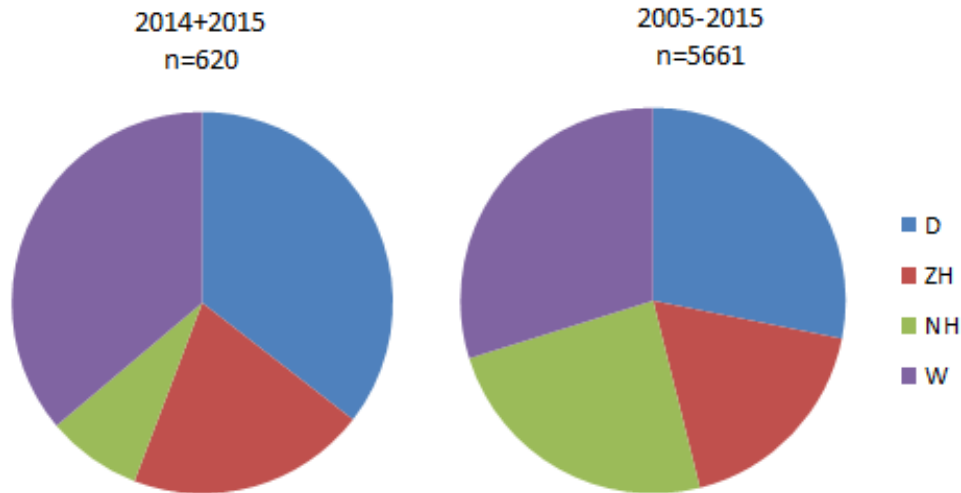
Maandoverzicht februari 2015

Woensdag, 4 maart 2015

Ook februari 2015 was een rustige maand, met, net als in januari, 17 strandingen. Het langjarig februarigemiddelde sinds 2005 is veel hoger, namelijk 40. De laatste jaren strandden in februari vrijwel steeds meer dan 40 bruinvissen, met 58 als record in 2009. Aantallen tussen 10 en 20 vinden we pas in 2004; in de jaren daarvoor, terug tot 1999, zijn steeds vergelijkbaar lage aantallen bruinvissen gestrand.

Uit de Delta zijn deze maand 6 meldingen ontvangen, van de Hollandse kust 7, en van de Wadden 4 (Vlieland 2, Schiermonnikoog 1, Holwerderbalg (in de Waddenzee) 1). Er zijn in februari geen andere soorten gemeld. Er is 1 bruinvis levend gestrand, op Schiermonnikoog.

Opvallend en merkwaardig zijn de al maanden lang lage aantallen dode bruinvissen van de Noord-Hollandse kust (IJmuiden tot en met Texel). Sinds 2005 en gemeten over het hele jaar neemt dit traject gemiddeld bijna 25% van de strandingen voor zijn rekening, maar over 2014-2015 is dat maar 8% (zie de figuren onder). Wat zou er aan de hand zijn? Het blijft natuurlijk speculatie, maar er komen enkele gedachten op: zijn de voedselomstandigheden in dit gebied ongunstig (of elders juist veel beter)? Zijn de voedselomstandigheden er juist heel goed, waardoor er lokaal weinig doodgaan? Of zijn het de werkzaamheden bij de Hondsbossche Zeewering en Petten die de bruinvissen weghouden? Die werkzaamheden houden natuurlijk een keer op, dus het antwoord op die vraag moet nog even tot dan wachten.

Maandoverzicht maart 2015

Donderdag, 2 april 2015

In maart 2015 zijn 25 bruinvissen gestrand. Het meerjarig maartgemiddelde sinds 2005 is 63, dus in lijn met de afgelopen maanden zitten we daar weer ruimschoots onder. Piekjaar was maart 2013, met 111 strandingen, gevolgd door maart 2014 met 82. Zelfs maart 2005 was hoger, met 27, en pas in maart 2004, 11 jaar geleden, toen er 16 gestrande walvissen zijn gemeld, komen we lager uit dan het maandtotaal van dit jaar. Er zijn geen andere soorten dan bruinvis gemeld.

Uit de Delta zijn deze maand 13 meldingen ontvangen, van de Hollandse kust inclusief Texel 7, en van de Wadden 5 (Vlieland 2, Terschelling 2, Ameland 1). Er is 1 bruinvis levend gestrand (Terschelling 19 maart). Uit de Oosterschelde zijn deze maand twee dode bruinvissen gemeld. Er zijn 7 bruinvissen gevonden die, althans op het oog geschat aan de hand van bijgeleverde foto's, slachtoffer zijn geworden van een grijze zeehond. Deze zijn gevonden bij Westkapelle en Zoutelande (2 exemplaren), de traditionele locatie bij Ouddorp-Kwade Hoek (4) en Terschelling (1). Helaas is dat voor veel andere meldingen niet na te gaan vanwege het ontbreken van beeldmateriaal.

Maandoverzicht april 2015

Donderdag, 7 mei 2015

April is vanouds de maand met de minste strandingen in het voorjaar. Alleen in oktober-december spoelen lagere aantallen aan. April 2015 leverde slechts 18 bruinvissen op en geen andere soorten. Terugkijkend in de tijd was alleen het apriltotaal van 2008 lager met 13 exemplaren, en vervolgens moeten we twaalf jaar terug, tot 2003, om nog lager uit te komen (8). Gemiddeld sinds 2005 stranden er 45 dieren. Piekjaar was 2013 met een ongelooflijke 111, maar ook als we dat jaar weglaten ligt het gemiddelde nog steeds op 38.

In de Delta zijn dit jaar april 5 bruinvissen gestrand (waarvan 1 in de Oosterschelde), op de Hollandse kust 6 (waarvan 4 bij Noordwijk, en 0 op Texel) en op de Wadden 7 (Vlieland 3, Terschelling 1, Ameland 1, Schiermonnikoog 2). Er zijn geen levend aangespoelde bruinvissen gemeld.

Maandoverzicht mei 2015

Donderdag, 4 juni 2015

Dit jaar is er in mei slechts de helft gestrand van het aantal in mei 2014, namelijk 15 bruinvissen. Er is daarnaast nog 1 tuimelaar gemeld, op 13 mei bij Noordwijk, maar dat betrof een niet-recente onderkaak. Het meerjarige meigemiddelde ligt op 41, of op 32 als de 121 dode bruinvissen van mei 2013 worden weggelaten. Om in de buurt te komen van het lage aantal van dit jaar moeten we terug tot mei 2008, toen er 14 dode bruinvissen zijn gemeld, of tot mei 2003, met 11.

De Delta meldde deze maand slechts 4 strandingen (waarvan 1 in de Oosterschelde), terwijl aan de Hollandse kust de meeste dieren aanspoelden (8, waarvan 4 in Noord-Holland). Op de Wadden zijn slechts 2 bruinvissen gevonden (Texel, Schiermonnikoog). Het eerste kalfje spoelde aan op 27 mei, het tweede - levend - twee dagen later.

Maandoverzicht juni 2015

Donderdag, 2 juli 2015

Ook juni was betrekkelijk rustig met 26 strandingen, ook al waren het er bijna twee keer zo veel als vorige maand. Het meerjarig gemiddelde voor juni ligt op 43 (of op 37 als juni 2013 met 91 strandingen wordt weggelaten). Er zijn uitsluitend bruinvissen gemeld.

In de Delta zijn 5 bruinvissen gestrand (0 in de Oosterschelde), aan de Hollandse kust 9 (4 ten zuiden van IJmuiden en 5 ten noorden ervan), en op de Waddeneilanden 12 (Texel 4, Vlieland 4, Terschelling 3 en Schiermonnikoog 1). Het gestegen aantal langs de Noord-Hollandse kust is intrigerend: na maanden van vrijwel ontbreken lijken daar nu weer bruinvissen te zijn, en dit valt samen met het afronden van de werkzaamheden bij de Hondsbossche Zeewering. Of er werkelijk een verband is, is natuurlijk onbekend, maar opmerkelijk is het wel.

Er zijn geen levende bruinvissen gestrand. Voor zover vermeld waren er onder de gestrande dieren 4 kalfjes.

Maandoverzicht juli 2015

Woensdag, 12 augustus 2015

Het is niet te hopen dat de trend van de maandelijkse verdubbeling van de strandingen zich voortzet, maar vooralsnog is dat wel zo: 55 strandingen zijn er gemeld in juli, zelfs iets meer dan twee keer zoveel als in juni. Gemeten over 2005-2014 waren het er in juli gemiddeld 61. Dat is inclusief de monsteraantallen van juli 2011 (114) en juli 2012 (130) en dus erg hoog, want exclusief deze twee jaren ligt het juligemiddelde nog altijd op 45. Ook in juli 2015 zijn er weer uitsluitend bruinvissen gemeld.

In de Delta zijn er 19 bruinvissen gestrand (waarvan 2 in de Oosterschelde), aan de Hollandse kust 21 (10 ten zuiden van IJmuiden en 11 ten noorden ervan), en op de Waddeneilanden 15 (Texel 6, Vlieland 5, Ameland 2 en Schiermonnikoog 2). Er zijn wederom geen levende bruinvissen gestrand. Voor zover vermeld waren er onder de gestrande dieren (slechts) 5 kalfjes.

'Topdag' was 9 juli, toen zes bruinvissen zijn gemeld. De dagen daarvoor was de wind steeds aanlandig, maar niet bijzonder hard. De noordwesterstorm van 25 juli heeft misschien iets meer effect gehad, want in de dagen daarna, tot en met de 30e, strandden 18 bruinvissen.

Maandoverzicht augustus 2015

Donderdag, 3 september 2015

Gemiddeld over de jaren 2005-2014 stranden er in augustus 79 bruinvissen. Het aantal van dit jaar, 17, ligt daar dus ruim onder en is zelfs zo laag dat we terug moeten tot augustus 2002 voor we een lager aantal vinden (toen 15). Wat een contrast met de 55 van vorige maand!

De strandingen waren nu geconcentreerd in de eerste decade (13 exemplaren tot en met 8 augustus), met 0 na de 21e. Hoewel er al het hele jaar kennelijk erg weinig bruinvissen voor de Nederlandse kust zwemmen, had het geringe aantal na 8 augustus vast ook te maken met de vaak uit oostelijke richting waaiende zwakke of matige wind.

De hoofdmoot van de bruinvissen is gevonden in de Delta (11, waarvan 2 in de Oosterschelde), en verder 2 in Zuid-Holland, 2 op Texel, 1 op Terschelling en 1 langs de Friese vastelandskust.

Maandoverzicht september 2015

Dinsdag, 6 oktober 2015

In september stranden er normaal gesproken ongeveer even veel bruinvissen als in juli, terwijl augustus daar dan bovendien torent, maar zoals alle jaren van elkaar verschillen, is dat ook dit jaar zo: in september 2015 zijn er 42 bruinvissen gemeld, ruim meer dan in augustus dus. Het meerjarig septembergemiddelde sinds 2005 is 62, daar lag dit jaar dan weer een derde onder.

Er waren deze maand twee aanspoelgolftjes met dagelijks ten minste één melding, te weten van 1-8 en van 18-25 september. Niet geheel toevallig vielen deze samen met (matige) aanlandige wind. Op de andere dagen zat de wind in de oosthoek en zijn er duidelijk minder of soms zelfs geen bruinvissen gevonden.

De meldingen waren als volgt over de kust verdeeld: Delta 13, (0 in Wester- en Oosterschelde), Hollandse kust 15, en Waddengebied 14 (3 op Texel, 4 op Vlieland, 6 op Terschelling en 1 op Schiermonnikoog).

Er is 1 bruinvis (mogelijk) levend gestrand. Voor zover lengtes zijn vermeld, zijn er vijf jongen dood aangespoeld. Een bijzondere plek voor een (dode) bruinvis was het centrum van Rotterdam (19 september).

Maandoverzicht oktober 2015

Woensdag, 18 november 2015

In oktober dit jaar zijn er 16 bruinvissen gemeld, wederom ruim minder dan het meerjarig gemiddelde van 41 (gemeten sinds 2005). Andere soorten zijn niet gevonden.

In de Delta zijn 4 bruinvissen gevonden (waarvan 2 in de Oosterschelde), op de Hollandse kust eveneens 4 en op de Waddeneilanden 7 (Texel 1, Terschelling 4, Ameland 1, Schiermonnikoog 1). Er zijn geen levende bruinvissen aangespoeld.

Maandoverzicht november 2015

Maandag, 7 december 2015

Het is al vaker gememoreerd: er is een langjarig strandingsbeeld, dat in grote lijnen hetzelfde is, en er is een maandelijks strandingsbeeld, dat varieert van jaar tot jaar. Normaal gesproken stranden er in november minder bruinvissen dan in oktober, maar dit jaar was dat andersom: er zijn in november 25 meldingen ontvangen tegen 16 in oktober. Het meerjarig gemiddelde voor november is 25 en in tegenstelling tot de afgelopen maanden zitten we nu weer op 'normaal'. Het begin van de eindspurt van 2015?

Uit de Delta tot en met de Maasvlakte zijn 12 strandingen gemeld (hierbij ook de dwergvinvis, en 1 bruinvis uit Oosterschelde), van de Hollandse kust 6 en van de Waddeneilanden 5 (Texel 2, Terschelling 2, Ameland 1). Er zijn geen levende bruinvissen gemeld. Bijzonder waren een dwergvinvis (7 november, Rotterdam, op de boeg van een schip naar binnen gevaren) en een gewone vinvis (9 november, Terneuzen, eveneens op de boeg van een schip, aangeland in haven van Gent).

Maandoverzicht december 2015

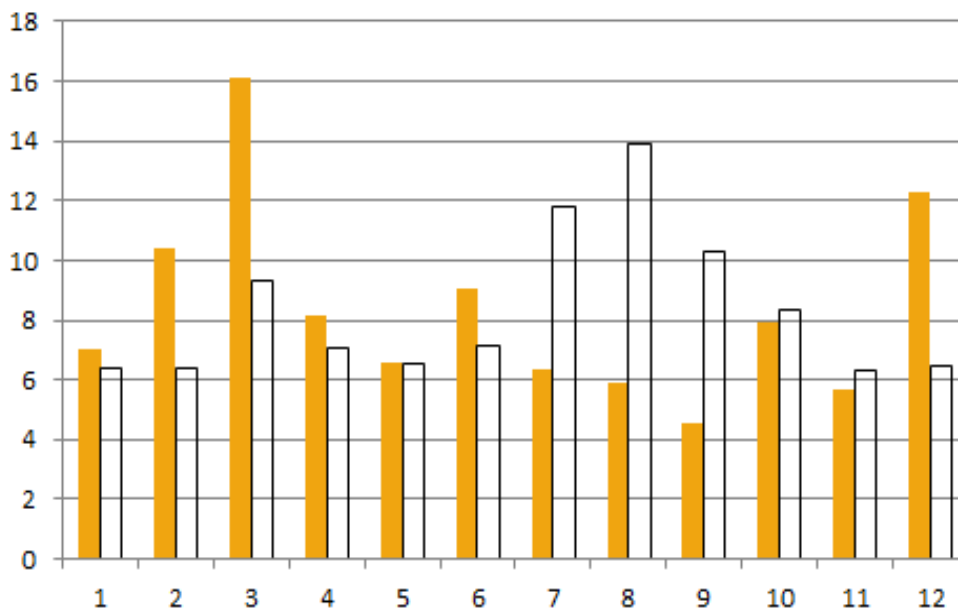
Woensdag, 30 december 2015

De laatste maand van 2015 sloot af met 22 strandingen; dat zijn er minder dan het langjarig gemiddelde sinds 2005 (31), maar niet heel veel minder dan vorige maand (25). De voorspelde eindspurt was dus niet zichtbaar.

In de Delta zijn 8 walvissen gestrand (1 in de Oosterschelde), langs de Hollandse kust 0 - een unicum, zeker gezien de toch aanhoudende zuid(westelijke) wind! - en op de Waddeneilanden maar liefst 14 (Razende Bol 1, Texel 2, Vlieland 2, Ameland 7, Schiermonnikoog 2). Hierbij moet de kanttekening geplaatst worden dat voor Schiermonnikoog een losse wervel van een tuimelaar is meegerekend.

Bijzonder deze maand was natuurlijk de dwergvinvis van de Razende Bol op 12 december. Het was al de derde vinvis dit jaar, en de tweede dwergvinvis. De andere twee zijn de vorige maand in de Rotterdamse haven aangetroffen.

Eveneens bijzonder mag de eindspurt van dode bruinvissen op Ameland genoemd worden: van de 7 exemplaren die daar deze maand zijn gevonden, zijn er 5 gemeld tussen 25 en 29 december. Berekend over de afgelopen elf jaar is december normaal 'goed' voor zo'n 6% van de strandingen. Ameland torent daar hoog bovenuit met ruim 12%. De landelijke nazomerpiek is daar juist niet zichtbaar. Verklaringen blijven allemaal giswerk zonder nader onderzoek, maar opvallend van de laatste 5 strandingen op Ameland is dat er drie dermate waren toegetakeld, dat ze misschien wel toegeschreven zouden kunnen worden aan grijze-zeehondpredatie.

Procentuele aantallen dode bruinvissen per maand over 2005-2015 (n=9800, witte staven) en op Ameland (n=441, oranje staven).